

мають на меті якісне покращання соціокультурної реабілітації людей з особливими потребами, сприяння їхньої інтеграції в середовище здорових людей. Фінансову та матеріальну підтримку подібним програмам надають і місцеві органи влади, і численні благодійні організації (вітчизняні і закордонні), які зрештою стають не тільки донорами а й надійними соціальними партнерами бібліотек.

Добрі справи бібліотек – гідний приклад суспільству, в якому поступово укорінюються цивілізовані норми відношення до фізично та інтелектуально обмежених громадян, більшають приклади « неслізливої» благодійності.

УДК 021.61

СТВОРЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ СИСТЕМ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕК

*Манішевська Тетяна Ігорівна,
завідувач галузевим відділом, Наукова бібліотека,
Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква, Україна*

Бібліотеки є основними центрами інформації, покликаними збирати, зберігати і надавати користувачам різноманітну актуальну інформацію за їх запитом. Але окремо взята бібліотека в сучасних умовах та з урахуванням сучасних інформаційних потреб не може повноцінно функціонувати як центр інформації, що дає ряд реальних і обґрунтованих передумов для створення єдиного інформаційного простору в рамках бібліотечного співтовариства. Метою створення корпоративних систем є підвищення ефективності, оперативності та якості інформаційного забезпечення користувачів, впровадження нових інформаційних послуг за рахунок участі у формуванні об'єднаного інформаційного ресурсу загального користування серед учасників системи.

Проте на сьогодні бібліотеки починають розуміти переваги і просто необхідність переходу на комплексний спеціалізований програмний продукт, який охоплює абсолютно всі виробничі ділянки та процеси бібліотечної роботи (комплектування, технічне та наукове опрацювання документів та електронних науково-інформаційних ресурсів (ЕНІР), формування та функціонування внутрішніх баз даних (БД) та електронних каталогів (ЕК), довідково-бібліографічного обслуговування, у тому числі дистанційне виконання запитів, документне обслуговування користувачів у читальних залах та на абонементних столах тощо). На сучасному етапі розвитку вітчизняного корпоративного бібліотечно-інформаційного обслуговування на перший план виходять електронної доставки документів (ЕДД) та виконання віртуальної довідки. Ці сервіси є вкрай витребувані користувачами, однак наразі в Україні жодний з них не має повноцінного і масштабного втілення у практику роботи бібліотек.

Аналіз наукових досліджень дав можливість визначити, що одним із ефективних інструментів в інноваційній діяльності бібліотек є їх інтеграція. Серед них можна відзначити роботи О. Башун [1], К. Лобузної [7], де які автори виокремлює корпоративну діяльність бібліотек вищих навчальних закладів, зокрема В. Дубовий [7]. Питанням корпоративної каталогізації

присвячено праці Т. Вилегжаніної [6]. Окремі аспекти корпоративних бібліотечних проектів розглядалися О. Ісаєнко [5], Є. Корніловою [6], Н. Петриної [8] та ін.

Метою дослідження є висвітлення необхідності співробітництва вітчизняних бібліотек для виконання властивих їм функцій з огляду на вимоги сучасності. Головні завдання співпраці бібліотек полягають в такому: – раціонально використовувати наявні кадри і комп'ютерну техніку; – досягнути одноманітності в обробці інформації; – підвищити кваліфікацію співробітників бібліотек-учасниць; – напрацювання навичок колективної роботи, у тому числі спільно ухвалювати рішення і виконувати їх.

Оскільки головне завдання даної кооперації полягає у створенні якісного інформаційного продукту, який би задовольняв запити користувачів кожної бібліотеки-учасниці, особлива увага при створенні корпоративних електронних ресурсів приділяється забезпеченню методичної сумісності між учасниками проекту, а також питанню лінгвістичного забезпечення спільно створюваних БД. Таким чином, можемо підсумувати, що створення даних корпоративних проектів зменшує навантаження на кожну бібліотеку-учасницю, що, у свою чергу, стимулює співробітників якісніше і повніше опрацьовувати матеріали. А зменшення витрат на комплектування стимулюватиме бібліотеки до значно ширшого запровадження ЕДД.

Одним із важливих напрямів діяльності бібліотечних об'єднань є корпоративна організація маловикористовуваної літератури шляхом створення репозитаріїв, головним завданням яких є зниження видатків на зберігання і використання бібліотечних фондів.

Отже, сьогодні бібліотечні об'єднання формуються переважно як локальні в межах певної території й здебільшого взаємодіють за певним напрямом діяльності, профілем відомчої підпорядкованості або галузевою спрямованістю. Бібліотеки створюють для читачів єдиний інформаційний простір. Проблема його спільного використання залишається актуальною, але недостатньо теоретично і методично опрацьованою. Чинники, що впливають на ефективне функціонування сучасних бібліотечних об'єднань, вивчено неповно. Процеси їхнього розвитку розглядаються локально, як правило, в організаційно-методичному аспекті. Усе це не сприяє підвищенню якості роботи сучасних об'єднань, які дають можливість бібліотекам вирішувати найбільш актуальні завдання, пов'язані з використанням комплексних інформаційних ресурсів та впровадженням мережових технологій. Для вирішення цих проблем потрібен час, відповідне фінансування, кваліфіковані спеціалісти та добра воля учасників корпоративних проектів.

Література

1. Башун О. В. Глобальна бібліотечна кооперація: історія та сучасність [Текст] / О. Башун // Бібліотечний форум України. — 2003. — № 2. — С. 29—30.
2. Васильченко Н. П. Координация как этап взаимодействия библиотек / Н. Васильченко [Текст] // Бібліотечний форум України. — 2010. — № 1. — С. 15—16.
3. Вилегжаніна Т. До питання створення центру корпоративної каталогізації: підходи і перспектив [Текст] и / Т. Вилегжаніна, Є. Одинець // Бібліотечна планета – 2005. – № 1. – С. 15–18.
4. Дубовий В. М. Вища школа і бібліотека: встановлення корпоративних відносин [Текст] / В. Дубовий, А. Безмошук // Бібліотечна планета. — 2006. — № 2. — С. 26—27.
5. Ісаєнко О. Завдання, головні напрями та модель корпоративного бібліотечного інформаційного обслуговування. [Текст] / О. Ісаєнко // Зб. наук. пр.. НБУ ім.. В. І. ВЕРНАДСЬКОГО.- Вип. 23 .- К., 2009. – С.107 – 121.

6. Корнілова Є. Корпоративні технології у наукових бібліотеках [Текст] / Є. Корнілова // Бібл. вісн. – 2007. – № 4. – С. 7–12.
7. Лобузін К. В. Створення інтегрованого бібліотечного простору: основні проблеми та шляхи вирішення [Текст] / К. В. Лобузін // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2012. — № 2. — С. 34–41.
8. Петрина Н. Інтеграція і партнерство університетських бібліотек як перспектива подальшого розвитку інформаційного сервісу [Текст] / Н. Петрина // Покликання університету : зб. наук. пр. – К., 2005. – С. 143–148.

УДК 004:02

ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ: СТАНОВЛЕННЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

*Поворознюк Тетяна Володимирівна,
магістрантка кафедри книгознавства, бібліотекознавства та бібліографії,
група КББ-21м, науковий керівник: Загуменна Віра Вікторівна,
кандидат педагогічних наук, професор,
Київський національний університет культури і мистецтв,
м.Київ, Україна*

Бібліотеки відіграють важливу роль в підвищенні рівня освіти, якості підготовки спеціалістів з вищою освітою. Електронні видання допомагають розширити спектр послуг, допомогти в організації фонду. Вони реалізують головний принцип: інформація тут і зараз [6]. Так як сучасні вимоги до електронних бібліотек дуже відрізняються від попередніх. Нові електронні бібліотеки повинні доставити до користувача набагато більш широкий спектр сервісу: від загальних функцій (анотування тексту) і до специфічних функцій, таких, як обробка карт, семантичний аналіз зображень, або цифрове моделювання процесів [3].

Першою з потужних міжнародних проектів стала Європейська бібліотека. Цей проект був ініційований конференцією директорів європейських національних бібліотек для багатомовного інтерактивного доступу обраних частин колекцій національними бібліотеками світу, таким чином, щоб користувач зміг користуватися ресурсами не лише своєї бібліотеки, а й ряду інших [4].

Наступною подією, яка безперечно увійде в історію розвитку людства стало відкриття доступу до Світової електронної бібліотеки. До неї приєдналися чотири провідні бібліотеки України: Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Львівська національна бібліотека ім. В. Стефаника НАН України, Національна парламентська бібліотека України та наукова бібліотека Національного університету Києво - Могилянська академія, ставши рівноправними партнерами серед інших 85 інституцій –учасників проекту з 55 країн світу. Світова цифрова бібліотека – некомерційний проект, ініційований бібліотекою Конгресу США. Світова цифрова бібліотека сприяє міжнародному розумінню, зростанню обсягів культурних об'єктів та збільшення культурного та мовного розмаїття в Інтернеті, створення потужних ресурсів для науковців та широких верств населення. [5] Сайт Світової цифрової бібліотеки увійшов в ТОП-100 веб - сайтів світу в 2009 році. За час, коли бібліотека стала доступною в мережі, до неї звернулося 10 277 377 користувачів, які переглянули понад 72 тисячі документів. За мовами перегляду найпопулярнішою є іспанська. Англійські документи лише на третьому місці. У червні 2010 року у